

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 2018 року
М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»
для підготовки фахівців на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістр
за спеціальністю за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2018

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	2
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	2
1.2.	Лекції	2
1.3.	Семінарські заняття	4
1.4.	Самостійна робота студентів	12
1.5.	Індивідуальні завдання	20
1.6.	Підсумковий контроль	23
2.	Схема нарахування балів	25
3.	Рекомендовані джерела	27
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	40

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

2. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Загальні положення про інтелектуальну власність	14	2	2	–	–	10	13	2	1	–	–	10
2.	Джерела права інтелектуальної власності	18	4	4	–	–	10	14	1	1	–	–	12
3.	Авторське право та суміжні права	15	4	2	–	–	9	14	1	1	–	–	12
4.	Патентне право	17	4	2	–	–	11	17	2	2	–	–	13
5.	Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, робіт та послуг	13	3	2	–	–	9	18	2	2	–	–	14
6.	Правове регулювання нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності	18	3	4	–	–	10	14	2	2	–	–	12
7.	Договори у сфері інтелектуальної власності	13	2	2	–	–	9	16	2	1	–	–	13
8.	Особливості окремих видів договорів у сфері інтелектуальної власності	14	2	2	–	–	10	14	1	1	–	–	12
9.	Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності	13	2	2	–	–	9	13	1	1	–	–	11
Всього годин:		135	26	22	–	–	87	135	14	12	–	–	109

1.1. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1.	Загальні положення про інтелектуальну власність	2	1
1.1.	Місце творчої та інтелектуальної діяльності в сучасному суспільстві.		
1.2.	Поняття права інтелектуальної власності.		
1.3.	Суб'єкти права інтелектуальної власності, їх класифікація		
1.4.	Об'єкти права інтелектуальної власності, їх класифікація.		
1.5.	Зміст відносин інтелектуальної власності.		
2.	Джерела права інтелектуальної власності	4	1
2.1.	Поняття та види джерел права інтелектуальної власності.		
2.2.	Система національного законодавства, що регулює правовідносини в		

	сфері інтелектуальної власності. 2.3. Міжнародні договори у сфері захисту авторського та суміжних прав. 2.4. Міжнародні договори у сфері захисту об'єктів промислової власності. 2.5. Міжнародні організації і співробітництво в сфері охорони інтелектуальної власності. 2.6. Державна система правової охорони інтелектуальної власності в Україні.		
3.	Авторське право та суміжні права	4	1
	3.1. Поняття та юридична природа авторського права. 3.2. Твір як основний об'єкт авторського права. 3.3. Комп'ютерна програма та компіляція даних як об'єкт правової охорони. 3.4. Суб'єкти авторських прав. Співавторство. 3.5. Зміст авторських прав. 3.6. Особливості правової охорони суміжних прав. 3.7. Охорона авторських та суміжних прав в цифровому середовищі. 3.8. Колективне управління авторськими і суміжними правами.		
4.	Патентне право	4	2
	4.1. Поняття і джерела патентного права 4.2. Об'єкти патентного права. 4.3. Суб'єкти патентного права. 4.4. Процедура оформлення прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. 4.5. Патентування об'єктів патентного права в іноземних державах. 4.6. Правова охорона службових і секретних об'єктів патентного права.		
5.	Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, робіт та послуг	3	2
	5.1. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування. 5.2. Поняття та види торговельних марок. 5.3. Умови та порядок надання правової охорони торговельним маркам . 5.4. Припинення та визнання недійсними прав інтелектуальної власності на торговельну марку 5.5. Поняття та види географічних зазначень. 5.6. Реєстрація географічного зазначення. 5.7. Охорона прав на комерційні позначення в мережі інтернет.		
6.	Правове регулювання нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності.	3	2
	6.1. Поняття та ознаки права на наукове відкриття. 6.2. Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми. 6.3. Процедура набуття прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. 6.4. Поняття та обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції. 6.5. Комерційна таємниця і ноу-хау. Проблеми та особливості захисту прав на комерційну таємницю. 6.6. Правова охорона селекційних досягнень.		
7.	Договори у сфері інтелектуальної власності	2	1
	7.1. Загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. 7.2. Предмет та істотні умови договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. 7.3. Відповідальність, гарантії та обмеження в договорі щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. 7.4. Авторські договори.		

8.	Особливості окремих видів договорів у сфері інтелектуальної власності	2	1
8.1.	Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття та види.		
8.2.	Ліцензійний договір.		
8.3.	Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.		
8.4.	Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.		
8.5.	Поняття та правова природа договору комерційної концесії (франчайзингу). Договірна практика у цифровому середовищі		
9.	Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності	2	1
9.1.	Дії що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності.		
9.2.	Поняття та система захисту прав у сфері інтелектуальної власності.		
9.3.	Основні форми, засоби і способи захисту прав інтелектуальної		
9.4.	власності.		
9.5.	Захист авторського і суміжних прав.		
9.6.	Способи захисту авторських та суміжних прав в мережі інтернет.		
9.7.	Захист прав промислової власності. Позасудові форми захисту прав інтелектуальної власності.		
	Усього годин лекційних занять:	26	14

1.2. Семінарські заняття

У матеріалах до семінарських занять містяться питання для обговорення на навчальному занятті, завдання, наводяться переліки літератури і нормативно-правових актів, необхідних для вивчення теми семінарського заняття, вказуються теми доповідей, що рекомендуються, та рефератів. Спірні в літературі теоретичні питання за відповідною темою, на які необхідно звернути увагу студентам при підготовці до семінарського заняття, зазначаються викладачем, який проводить заняття у відповідній навчальній групі.

Семінарські заняття можуть проводитися за доповідною системою, у формі «круглих столів», наукових конференцій, дебатів у студентських навчальних групах, тощо за розсудом викладача. Метою підготовки студентами доповідей (співдоповідей) і виступів під час проведення семінарських занять, написання ними рефератів є прищеплення навичок самостійної роботи над літературними джерелами, законами й іншими правовими актами, використання опублікованої судової і господарської практики для того, щоб на основі їхнього аналізу й узагальнення студенти могли робити власні висновки теоретичного і практичного характеру, обґрунтовуючи їх відповідним чином. Кількість часу, виділюваного на розгляд теоретичних питань і дискусії, визначається викладачем.

У матеріалах до занять також містяться питання для обговорення. У списку літератури зазначені роботи, знання яких необхідно студентам для засвоєння матеріалів теми і рішення задач; спеціальна література призначена для більш глибокого вивчення питань теми.

Основна задача занять — навчити студентів розуміти зміст закону і застосовувати норми права до конкретних життєвих ситуацій. Такі ситуації викладаються в задачах, більшість яких мають у своїй основі конкретні випадки, які мали місце у діяльності державної виконавчої служби. Їхнє рішення дозволяє в навчальній аудиторії домогтися максимального наближення студентів до практичної юридичної діяльності.

Приступаючи до вивчення, студент повинен вчитися юридично мислити, самостійно, без «підказок» коментарів, довідників, оцінювати ту чи іншу правову ситуацію (наприклад при вирішенні ситуаційних завдань). Більше уваги потрібно приділяти навчальній, монографічній літературі, статтям у наукових журналах. При підготовці до занять студенти повинні

переглянути рекомендовану літературу і стосовні до відповідної теми правові акти й інші матеріали. Лише після цього можна приступити до складання доповідей і співдоповідей на семінарських заняттях, написанню рефератів, рішенню задач і виконанню завдань. Викладач, що веде семінарське заняття, може рекомендувати студентам і іншу, крім зазначеної в переліку, літературу з урахуванням новітніх публікацій.

Таким чином, готуючись до занять по темі, треба:

уважно ознайомитися з планом заняття і списком нормативних актів, що рекомендуються, та навчальної та спеціальної літератури;

студенти мають засвоїти методичні вказівки, вивчити відповідні питання в конспекті і підручнику;

опрацювати нормативні акти з відповідної теми;

законспектувати одну або дві наукові праці з рекомендованого списку джерел;

використовуючи вивчений матеріал, вирішити ситуаційні завдання, вказані викладачем.

Розкриваючи теоретичні питання, студенти повинні прагнути до максимально повного і чіткого викладу всіх проблем, що досліджуються. При цьому важливо показати діалектику їхнього розвитку, розкрити відмінності в трактуванні розглядуваних положень, провести порівняльний аналіз питань, що висвічуються у відповідних розділах різних підручників, у спеціальній літературі.

Аналізуючи зміст правових норм, студенти мають в обов'язковому порядку давати точні і конкретні посилання на відповідні нормативно-правові акти: вказувати, коли і ким вони прийняті, відповідні статті (пункти, підпункти і т. ін.). При цьому студенти повинні звертатися безпосередньо до нормативних актів, а не викладати їх зміст за навчальною, додатковою або популярною літературою. Використовуючи коментар до законодавства, необхідно розмежувати текст коментарю від тексту самого нормативно-правового акту.

Конспектування літератури не повинне носити характер механічного переписування. Літературне джерело треба обов'язково заздалегідь прочитати, не конспектуючи. Потім потрібно «пробігти» очима текст і занотувати цікаві фрагменти у вигляді цитат або своїми словами, посилаючись кожного разу на сторінку. Важливо, щоб законспектований матеріал незалежно від його обсягу, був достатній за змістовим навантаженням і логічно завершений.

Вирішення завдань, які рекомендуються викладачем до семінарських занять, повинно ґрунтуватися на вимогах правових приписів законодавства.

При підготовці до семінарських занять студенти повинні використовувати рекомендовані джерела у законодавстві, серед навчальної та наукової літератури. Результати самостійної роботи студенти повинні занотувувати у свої робочі зошити з навчальної дисципліни.

Усі питання, які виникають у студентів при підготовці до семінарських занять, під час самостійної роботи, можуть бути вирішені під час групових та індивідуальних консультацій, що здійснюються викладачем, відповідно до затвердженого графіку.

Семінарське заняття 1

Тема 1. Загальні положення про інтелектуальну власність

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1 Місце творчої та інтелектуальної діяльності в сучасному суспільстві.
- 1.2 Поняття права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності.
- 1.3 Об'єкти інтелектуальної власності, їх класифікація.
- 1.4 Су'єкти права інтелектуальної власності.
- 1.5 Зміст відносин інтелектуальної власності.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: творча діяльність, інтелектуальна діяльність, науково-технічна діяльність, право інтелектуальної власності, виключні права, об'єкти права інтелектуальної власності, суб'єкти права інтелектуальної власності, зміст відносин інтелектуальної власності, особисті немайнові права інтелектуальної власності, майнові права інтелектуальної власності.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Досить часто поняття “інтелектуальної діяльності” і “творчої діяльності” вживають як однозначні. Проте і творчість, і інтелектуальна діяльність мають свої особливості або відмінності. Студент повинен вміти пояснити співвідношення понять “розумова діяльність”, “творча діяльність” та “інтелектуальна діяльність”.

У світовій практиці склались різні підходи до розуміння поняття “право інтелектуальної власності”. Студент повинен розуміти інтерпретацію права інтелектуальної власності відповідно до теорії виключних прав та теорії права власності.

Питання класифікації об'єктів права інтелектуальної власності належить до дискусійних питань, оскільки відсутній єдиний підхід до об'єднання об'єктів права інтелектуальної власності в ту чи іншу групу за певним критерієм. Студент повинен засвоїти існуючі класифікації та з'ясувати об'єкти що входять до кожної з груп.

Автор (творець) є первинним суб'єктом права інтелектуальної власності. Суб'єктами авторського права є також інші фізичні та юридичні особи, які набули прав на об'єкти авторського права відповідно до договору або закону. Варто звернути увагу на класифікації суб'єктів інтелектуальної власності за різними критеріями. Важливо з'ясувати відмінність між поняттями “прямі суб'єкти права інтелектуальної власності” та “опосередковані” суб'єкти права інтелектуальної власності”.

Зміст права інтелектуальної власності становлять особисті немайнові права та (або) майнові права інтелектуальної власності (ч. 2 ст. 418 ЦК України). У результаті створення об'єктів права інтелектуальної власності суб'єкт цього права набуває низку суб'єктивних прав як особистого немайнового, так і майнового характеру. Студент повинен вміти пояснити різницю між ними, засвоїти які з повноважень власника прав інтелектуальної власності належать до особистих немайнових, а які до майнових.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Джерела права інтелектуальної власності

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Поняття та види джерел права інтелектуальної власності.
- 2.2. Система національного законодавства, що регулює правовідносини в сфері інтелектуальної власності.
- 2.3. Міжнародні договори у сфері захисту авторського та суміжних прав.
- 2.4. Міжнародні договори у сфері захисту об'єктів промислової власності.

2.5. Міжнародні організації і співробітництво в сфері охорони інтелектуальної власності.

2.6. Державна система правової охорони інтелектуальної власності в Україні.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: джерела права інтелектуальної власності, нормативно-правовий акт, міжнародний договір, Всесвітня організація інтелектуальної власності, Європейська патентна організація, система правової охорони інтелектуальної власності.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Систематизувати нормативно-правові акти у сфері права інтелектуальної власності можна за кількома критеріями: за об'єктною ознакою; залежно від того, в якому нормативно-правовому акті права інтелектуальної власності отримали своє закріплення; залежно від юридичної сили нормативно-правового акта, яким регулюються відносини у сфері інтелектуальної власності та іншими. Варто звернути увагу на значення цих класифікацій, засвоїти які з джерел права інтелектуальної власності належать до кожної з класифікацій.

Важливим джерелом права інтелектуальної власності є міжнародні конвенції і договори. Їх можна поділити на:

- міжнародні джерела патентного права;
- міжнародні джерела що здійснюють правову охорону авторського та суміжних прав;
- міжнародні джерела що здійснюють правову охорону інших об'єктів права інтелектуальної власності.

Найважливішими міжнародними джерелами патентного права є:

Паризька конвенція з охорони промислової власності від 20 березня 1883 р.;

Гаазька угода про міжнародну реєстрацію прав на промислові зразки 1925 р.;

Страсбурзька угода про міжнародну патентну класифікацію 1971 р.;

Локарнська угода про заснування міжнародної класифікації промислових зразків 1968 р.

Джерелами міжнародного права авторських та суміжних прав є наступні :

Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 р.;

Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р.;

Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення 1961 р.;

Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм 1972 р.;

Брюссельська конвенція про розповсюдження несучих програм сигналів, що передаються через супутники 1974 р. Важливо ознайомитись зі змістом зазначених міжнародних конвенцій.

ВОІВ є найстаршою міжнародною організацією у сфері охорони інтелектуальної власності. В 1967 році у Стокгольмі була підписана конвенція, що засновує ВОІВ. Ця нова організація замінила собою міжнародне бюро з охорони інтелектуальної власності. Необхідно з'ясувати завдання, функції, структуру ВОІВ.

Співробітництво країн у сфері інтелектуальної власності здійснюється в межах регіональних організацій, таких як: Європейська патентна організація; Євразійська патентна організація; Африканська організація інтелектуальної власності; Африканська регіональна організація промислової власності. Студент повинен проаналізувати їх значення, завдання та функції.

При розгляді питання що стосується державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, важливо з'ясувати сучасний стан правової охорони інтелектуальної власності в Україні, а також проаналізувати зміни що відбулись за роки незалежності в зазначеній сфері.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Авторське право та суміжні права

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Історія виникнення та розвитку авторського права та суміжних прав.
- 3.2. Поняття та юридична природа авторського права. Джерела авторського права.
- 3.3. Твір як основний результат творчої діяльності у сфері авторського права.
- 3.4. Суб'єкти авторського права, їх класифікація. Співавторство.
- 3.5. Зміст авторських прав.
- 3.6. Поняття та види об'єктів суміжних прав.
- 3.7. Зміст прав інтелектуальної власності виконавців, виробників фонограм та відеограм, організацій мовлення.
- 3.8. Колективне управління авторським правом і суміжними правами.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: авторське право, твір, оригінальний твір, похідний твір, комп'ютерна програма, бази даних, суб'єкти авторського права, первинні суб'єкти авторського права, похідні суб'єкти авторського права, співавторство, роздільне співавторство, нероздільне співавторство, суміжні права, виконання, фонограма, відеограма, програма організації мовлення, організації колективного управління авторськими та суміжними правами.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Специфіка авторського права полягає в тому що з одного боку його завданням є підтримка творчості авторів, захист їх особистих немайнових прав, а з іншого забезпечення доступу суспільства до здобутків та досягнень у сфері авторського права.

Зазначені завдання і визначають функції авторського права, які необхідно засвоїти студенту.

Відповідно до статті 435 Цивільного кодексу України та статті 7 Закону України «Про авторське право і суміжні права» суб'єктами авторського права є автори творів, їх спадкоємці та інші фізичні та юридичні особи, які набули авторських прав відповідно до договору або закону. Слід звернути увагу, що поняття «автор твору» і «суб'єкт авторського права» нетотожні як за змістом, так і за значенням.

Твори науки, літератури і мистецтва можуть бути результатом творчої праці як однієї особи, так і кількох осіб – співавторів, які беруть участь у творчому процесі. Співавторство можливе при створенні будь-яких творів. Варто з'ясувати які види співавторства виділяють в літературі, та яке практичне значення такого поділу.

Об'єктом авторського права є матеріальне втілення, певна речова форма результату інтелектуальної, творчої праці, тобто об'єктивізація твору. **Твір** – це сукупність ідей, думок, міркувань, образів, наукових положень, оцінок, висновків, пропозицій тощо, які виникли у процесі творчої діяльності автора і знайшли своє відображення у певній об'єктивній формі. Студент повинен з'ясувати ознаки яким повинен відповідати твір щоб бути визнаним об'єктом правової охорони.

Авторське право є правом особливого роду, адже твір, що охороняється авторським правом, відображає особистість автора, який продовжує «жити» у своєму творі. Тому авторське право гарантує творцеві не лише можливість отримання економічної вигоди від використання твору, а й охороняє інтелектуальний і персональний зв'язок із твором. Наслідком цього існує поділ авторського права на особисті немайнові і майнові права. Необхідно звернути увагу які з повноважень що входять до змісту права інтелектуальної власності автора належать до особистих немайнових, а які до майнових.

Суміжні права — це права виконавців на результати творчої діяльності, а також права виробників фонограм та організацій мовлення щодо використання творів науки, літератури і мистецтва, які охороняються авторським правом. Студент повинен з'ясувати суб'єкти та об'єкти суміжних прав, з'ясувати їх зміст.

В теорії та практиці під колективним управлінням авторськими й суміжними правами розуміється така система управління, відповідно до якої власники зазначених прав передають спеціально створеним для цього організаціям право ведення переговорів щодо укладання угод, в яких визначатимуться умови, відповідно до яких здійснюватиметься експлуатація їхніх творів, виконань і фонограм різними категоріями користувачів; надання дозволів та здійснення контролю за таким використанням; збір відповідної винагороди та розподіл її між суб'єктами авторського права та суміжних прав.

Важливо звернути увагу на основні завдання колективного управління авторськими та суміжними правами.

Семінарське заняття 4 **Тема 4. Патентне право**

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Поняття і джерела патентного права.
- 4.2. Об'єкти патентного права.
- 4.3. Суб'єкти патентного права.
- 4.4. Процедура оформлення прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.
- 4.5. Правова охорона службових і секретних об'єктів патентного права.
- 4.6. Патентування об'єктів патентного права в іноземних державах.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: патентне право, винахід, корисна модель, промисловий зразок, ознаки патентоздатності, новизна, промислова придатність, винахідницький рівень, патент, автор винаходу, заявка на видачу патенту, експертиза заявки, службовий винахід, секретний винахід, секретна корисна модель.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Патентне право є важливим інститутом права інтелектуальної власності. Об'єктами правовідносин, що регулюються патентним правом, є результати науково-технічної творчості та художнього конструювання – винаходи, корисні моделі та промислові зразки.

При розгляді питання яке стосується об'єктів патентного права важливо розібратися з ознаками патентоздатності кожного з них.

Патент України на винахід видається за результатами експертизи заявки на винахід (корисну модель). Студенту слід ознайомитись з процедурою набуття прав на винахід (корисну модель), яка визначена Законом України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі», а також зясувати особливості набуття прав інтелектуальної власності на промислові зразки, відповідно до ЗУ «Про охорону прав на промислові зразки».

Права, що впливають з патенту, діють від дати публікації відомостей про його видачу. При цьому права власника патенту мають абсолютний, виключний і терміновий характер, а також обмежені територією тієї держави, у якій патент виданий. Абсолютна природа прав власника патенту полягає у тому, що всі інші члени суспільства, на яких поширюється дія законів цієї держави, зобов'язані утримуватися від використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка, права на які належать власнику патенту.

Чинне законодавство закріплює обов'язки, що впливають із патенту. Зокрема, відповідно до ст. 29 Закону України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі» власник патенту повинен сплачувати відповідні збори за підтримання чинності патенту і добросовісно користуватися виключним правом.

Семінарське заняття 5

Тема 5: Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, робіт та послуг

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Поняття та різновиди засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, робіт та послуг, джерела їх правового регулювання.
- 5.2. Поняття, види, структура права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
- 5.3. Майнові права на комерційне найменування.
- 5.4. Поняття та види торговельних марок.
- 5.5. Умови та порядок надання правової охорони торговельним маркам.
- 5.6. Право попереднього користувача на торговельну марку. Правова охорона добре відомих торговельних марок.
- 5.7. Припинення та визнання недійсними прав інтелектуальної власності на торговельну марку.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: комерційне найменування, назва юридичної особи, торговельна марка, добре відома торговельна марка, заявка, експертиза заявки, свідоцтво.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Розвиток ринкових відносин передбачає належну ідентифікацію суб'єктів цивільного обороту, виготовленої продукції та наданих послуг. Для досягнення зазначених цілей застосовується ряд позначень, правова охорона яких забезпечується комплексом цивільно-правових норм, що регулюють відносини у сфері засобів індивідуалізації підприємців, їх товарів та послуг та закріплюються у главах 43 - 45 ЦК України.

На засоби індивідуалізації поширюється правовий режим інтелектуальної власності, проте наявність особливого функціонального призначення та специфіка суб'єктивних прав зумовлює особливу їх охорону, самостійну стосовно об'єктів авторського та патентного прав. До їх кола належать комерційні найменування, торговельні марки та географічні зазначення.

Мета зазначених об'єктів — виокремити учасників цивільного обороту, їх товари та послуги з-поміж інших. У зв'язку з цим, на відміну від інших об'єктів інтелектуальної власності, які є результатами творчої діяльності, на комерційні найменування, торговельні марки та географічні зазначення не виникають особисті немайнові права інтелектуальної власності.

Національне законодавство більшості країн світу передбачає охорону «фірмового найменування» або «фірми». Фірмове найменування закріплене у низці міжнародно-правових актів, учасницею яких виступає Україна, у тому числі у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ст. 2), у Паризькій конвенції про охорону промислової власності (статті 1,8). Згідно з останньою фірмове найменування охороняється без обов'язкового подання заявки чи реєстрації.

Відповідно до ст. 489 ЦК правова охорона надається комерційному найменуванню, якщо воно дає можливість вирізнити одну особу з-поміж інших та не вводить в оману споживачів щодо справжньої її діяльності. Таким чином, основною функцією комерційного найменування є індивідуалізація суб'єктів — учасників цивільного обороту.

Для студента важливо з'ясувати з яких структурних елементів повинно складатися комерційне найменування, а також вимоги до структурних елементів окремих юридичних осіб.

Необхідно зосередити увагу на колізії в правовому регулюванні що стосується правової охорони прав на комерційне найменування між ЦК України та ГК України.

На відміну від інших правових засобів індивідуалізації (торговельних марок та географічних зазначень), для набуття права інтелектуальної власності на комерційне найменування не вимагається виконання формальних дій. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування є чинним із моменту першого використання цього найменування та охороняється

без обов'язкового подання заявки на нього чи його реєстрації і незалежно від того, чи є комерційне найменування частиною торговельної марки (ч. 2 ст. 489 ЦК).

Варто проаналізувати як співвідносяться поняття комерційне найменування ” та назва юридичної особи», також звернути увагу на майнові повноваження, які належать до змісту права інтелектуальної власності на комерційне найменування.

Торговельні марки розпочали відігравати важливу роль в епоху індустріалізації, і відтоді вони стали ключовим фактором у сучасному світі міжнародної торгівлі й ринкового господарства. Індустріалізація і розвиток системи ринкової економіки дозволяють конкуруючим промисловцям і торговцям пропонувати споживачам різноманітні товари однієї і тієї ж категорії.

Торговельною маркою може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів.

Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 р. не містить визначення підстав чи критеріїв, за якими те чи інше позначення можна визнавати торговельною маркою.

Студент повинен відмітити основні ознаки яким повинна відповідати торговельна марка та з'ясувати види торговельних марок та їх основні функції.

Суб'єктами права інтелектуальної власності на торговельну марку є фізичні та юридичні особи. Право інтелектуальної власності на певну торговельну марку може належати одночасно кільком фізичним та (або) юридичним особам.

Важливо з'ясувати порядок набуття прав інтелектуальної власності на торговельну марку визначений ЗУ “Про охорону прав на знаки для товарів та послуг”.

Необхідно звернути увагу які об'єкти не можуть бути зареєстровані як торгові марки, а також встановити права і обов'язки, що впливають із свідоцтва на знак, а також особливості припинення прав інтелектуальної власності на зазначений об'єкт інтелектуальної власності.

Семінарське заняття 6

Тема5: Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, робіт та послуг

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Поняття та види географічних зазначень.
- 5.2. Реєстрація географічного зазначення.
- 5.3. Зміст майнових прав інтелектуальної власності на географічне зазначення.
- 5.4. Охорона прав на комерційні позначення в мережі Інтернет.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: географічне зазначення, просте географічне зазначення, кваліфіковане географічне зазначення, назва місця походження товару, заявка, виробник товару, асоціації споживачів, свідоцтво.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

В українському законодавстві, термін зазначення походження товару є складним, комплексним поняттям. По суті воно складається з двох інших термінів, а саме: простого і комплексного зазначення походження товару. Просте зазначення походження товару, під яким розуміють будь-яке словесне чи зображувальне (графічне) позначення, що прямо чи опосередковано вказує на географічне місце походження товару (наприклад, "Зроблено в Україні"). Кваліфіковане зазначення походження товару, у свою чергу, також є складним поняттям і включає у себе ще два терміни, а саме: назву місця походження товару та географічне зазначення походження товару. Важливо з'ясувати різницю між зазначеними поняттями.

Право на використання географічного зазначення виникає з моменту його державної реєстрації, яка здійснюється в установленому законом порядку. Воно належить усім суб'єктам господарювання, які в обмеженій цією реєстрацією території виробляють товари (надають послуги), щодо яких здійснено реєстрацію. Використання географічного зазначення іншими суб'єктами неприпустиме, оскільки в протилежному випадку споживачі будуть введені в оману, вважаючи, що купують істинний товар з особливими якостями і властивостями, в той час як фактично це буде імітація, що не має ніякої цінності. При цьому законним виробникам будуть завдані збитки, викликані відчуженням від них цінного бізнесу та пониженням репутації їх продукції. Окрім основних факторів, які впливають на якісні характеристики вироблення товару, значну роль можуть відігравати певні властивості того чи іншого географічного району.

Правове визнання і охорона назви місця походження товару та географічного зазначення походження товару являє загальний інтерес, тому що вони передають споживачам важливу інформацію про географічне походження товарів та послуг. Крім того, у опосередкованій формі повідомляють про притаманну товару традиційно високу якість і певні специфічні характеристики.

Географічне зазначення походження товару додатково допомагають споживачеві з прийняттям рішення про придбання тих або інших товарів і часто є потужним засобом впливу на це рішення.

Право на використання географічного зазначення виникає з моменту його державної реєстрації, яка здійснюється в установленому законом порядку. Воно належить усім суб'єктам господарювання, які в обмеженій цією реєстрацією території виробляють товари (надають послуги), щодо яких здійснено реєстрацію.

Необхідно визначити зміст та межі суб'єктивного права на зазначення походження товару, а також особливості використання зареєстрованого географічного зазначення.

Семінарське заняття 7

Темаб: Правове регулювання нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Поняття та ознаки права на наукове відкриття.
- 6.2. Об'єкти наукових відкриттів.
- 6.3. Міжнародний досвід правової охорони наукових відкриттів.
- 6.4. Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми.
- 6.5. Процедура набуття прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
- 6.6. Поняття та обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції.
- 6.7. Оформлення прав на раціоналізаторські пропозиції.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: наукове відкриття, автор наукового відкриття, фундаментальність, диплом, компонування інтегральних мікросхем, оригінальність, експертиза заявки, свідоцтво.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

У Женевському договорі про міжнародну реєстрацію наукових відкриттів 1978 р. наукове відкриття визначається як визнання явищ, властивостей чи законів матеріального світу, що дотепер не були пізнані і не допускали перевірку.

В Україні відсутнє правове регулювання наукових відкриттів нормами спеціального законодавства, а відповідно до статті 457 Цивільного кодексу України, під поняттям наукового відкриття розуміється установлення не відомих раніше об'єктивно існуючих закономірностей,

властивостей і явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень пізнання. Під відкриттям розуміється нова істина, встановлена в процесі дослідження.

Студент повинен дослідити ознаки яким повинне відповідати наукове відкриття, що бути визнаним об'єктом правової охорони.

Відповідно до ст. 458 ЦК України автор наукового відкриття має право надати науковому відкриттю своє ім'я або спеціальну назву. – право на номіналізацію, титулізацію. Важливо також з'ясувати особливості майнових прав інтелектуальної власності, що належать автору наукового відкриття.

Автором топографії ІМС визнається тільки фізична особа, інтелектуальною творчою працею якої вона створена. Юридична особа прав авторства не має і може виступати лише власником майнових прав на топографію ІМС. Якщо остання створена спільно кількома фізичними особами, кожна з них визнається автором такої топографії ІМС.

Серед особистих немайнових прав закон прямо вказує лише на право авторства, яке надається безпосередньому творцю оригінальної топографії ІМС. Майновими правами інтелектуальної власності є право на використання топографії ІМС та виключне право перешкоджати, забороняти чи дозволяти будь-яким особам використовувати топографії ІМС (ст. 474 ЦК України).

Якщо топографія ІМС створена автором у порядку виконання службових обов'язків чи за спеціальним дорученням його роботодавця, власником прав на неї за загальним правилом стає цей роботодавець. Проте договором між автором і роботодавцем може бути передбачене збереження всіх прав на топографію ІМС за її творцем.

План висування пропозицій дає людині, зайнятій певною роботою, можливість представити свої думки з її удосконалення. Це забезпечує більш ефективне використання ресурсів, підвищення продуктивності праці, зниження відходів виробництва, собівартості продукції та підвищення її якості. Програми висування пропозицій заощаджують фірмам щорічно мільярди доларів і дозволяють розподіляти ці кошти між співробітниками, які сприяють цій економії.

Студент повинен засвоїти поняття, ознаки та критерії охороноздатності раціоналізаторської пропозиції.

Відповідно до ст. 483 ЦК України власниками прав на раціоналізаторські пропозиції є їхні автори та юридичні особи, яким ці пропозиції подані. Автором визнається фізична особа, творчою працею якої створена пропозиція. Важливо звернути увагу на ті пропозиції які відповідно до закону не можуть визнаватися раціоналізаторськими.

Особливу увагу необхідно приділити особливостям процедури набуття прав інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Семінарське заняття 8

Темаб: Правове регулювання нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності.
- 8.2. Проблеми та особливості захисту прав на комерційну таємницю.
- 8.3. Охорона комерційної таємниці і ноу-хау у міжнародному законодавстві.
- 8.4. Правова охорона селекційних досягнень.
- 8.5. Суб'єкти права на сорти рослин, породи тварин.
- 8.6. Порядок набуття в Україні прав на новий сорт рослин.
- 8.7. Права та обов'язки володільців патенту на сорт рослин, породу тварин

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: комерційна таємниця, сорти рослин, породи тварин, відтворюваність, селекційні досягнення, селекціонер.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Комерційна таємниця є одним із найстаріших методів охорони інтелектуальної власності. Стародавні майстри зберігали у таємниці секрети своєї майстерності (які не мали письмової форми, а були знаннями і ноу-хау окремих людей), і це було задовго до виникнення поняття «інтелектуальна власність».

Роботодавці почали включати до трудових контрактів умови, що вимагають від працівника збереження секретів виробництва, які становлять комерційну таємницю. За порушення цих умов встановлювався високий ступінь відповідальності. Наслідком відродження вільного ринку стало поширення правопорушень в економічному середовищі, у тому числі — недобросовісна конкуренція. А для такого порушення одним із його проявів і є неправомірне використання відомостей, що становлять комерційну таємницю суб'єкта підприємницької діяльності. Необхідно зосередити увагу на історичних передумовах становлення інституту комерційну таємниці.

Комерційна таємниця відрізняється від усіх цих видів таємниць тим, що відомості, які її складають, належать до комерційної діяльності підприємця і мають комерційну цінність.

Відповідно до ч. 2 ст. 506 ЦК України суб'єктами прав на комерційну таємницю можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, які правомірно визначили інформацію як комерційну таємницю. Слід звернути увагу на те, що чинне законодавство не встановлює будь-яких спеціальних обмежень володіння правами на комерційну таємницю для іноземних громадян або іноземних юридичних осіб.

Важливо проаналізувати ознаки комерційної таємниці, звернути увагу на відомості які відповідно до закону не можуть становити комерційну таємницю.

За останні роки минулого століття більшість економічно розвинених країн створили ефективні механізми державного управління селекційною справою через спеціальні закони. Ці закони, з одного боку, надають державі широкі повноваження щодо контролю за цільовим використанням насіння (садивного матеріалу) сортів рослин, що забезпечує їх правову охорону, залежно від агрономічних та кліматичних умов на її території, за станом виробництва і правильністю укладання комерційних угод у галузі насінництва, а з другого — забезпечують надійний захист прав селекціонера.

Процес створення механізмів контролю біотехнологічної діяльності в Україні почався, фактично, з підписання Картагенського протоколу про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття. З моменту ратифікації зазначеної Конвенції Україною прийнято низку законів щодо ратифікації міжнародних договорів, норми яких мають обов'язковий або необов'язковий характер та регулюють питання збереження і використання біологічного різноманіття.

Студенту необхідно приділити увагу національним та міжнародним нормативним актам що здійснюють правову охорону прав інтелектуальної власності на сорти рослин та породи тварин.

Особливу увагу варто зацентувати на процедурі набуття прав на сорти рослин та породи тварин, а також з'ясувати перелік особистих немайнових та майнових прав що виникають у зв'язку з набуттям прав інтелектуальної власності на зазначені об'єкти.

Семінарське заняття 9

Тема7: Договори у сфері інтелектуальної власності

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
- 7.2. Предмет та істотні умови договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
- 7.3. Відповідальність, гарантії та обмеження в договорі щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
- 7.4. Авторські договори.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: договір, істотні умови договору, форма договору, строк дії договору, нематеріальний об'єкт, майнові права інтелектуальної власності, реєстрація договору.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Відповідно до статей 6, 627 ЦК сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог ЦК, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Нематеріальний характер об'єктів інтелектуальної власності, обмеження прав на них у часі та просторі та низка інших відмінностей порівняно з речами послуговували причиною неможливості використання існуючих законодавчих конструкцій стосовно речей до сфери інтелектуальної власності. Виникла потреба самостійного регулювання абсолютних і відносних правовідносин у сфері інтелектуальної власності.

На сьогодні договірні конструкції стосовно всіх об'єктів інтелектуальної власності поєднані в главі 75 ЦК, яка називається «Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності», та главі 76 ЦК «Комерційна концесія».

Договори у сфері інтелектуальної діяльності можна класифікувати за різними критеріями. Передусім основні договори у сфері інтелектуальної діяльності можна поділити на договори, спрямовані на створення об'єктів інтелектуальної власності, і на договори, які регулюють порядок використання об'єктів інтелектуальної власності, договори про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Відповідно предметом договірних відносин, що складаються у сфері інтелектуальної діяльності, можуть бути дії, спрямовані на створення об'єктів інтелектуальної власності, або самі об'єкти цієї власності. Група договорів, які мають своєю метою врегулювати порядок і умови використання об'єкта інтелектуальної власності, своїм об'єктом буде мати саме результати інтелектуальної діяльності. Предметами таких договорів будуть об'єкти авторського права, суміжних прав, об'єкти промислової власності, об'єкти, які складають засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг та інші результати інтелектуальної діяльності.

Важливо з'ясувати специфіку договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Стосовно всіх договорів у сфері інтелектуальної власності законодавством України встановлена вимога письмової форми. До того ж, на відміну від загального правила щодо недотримання письмової форми, для розглянутих договорів передбачені спеціальні правові наслідки. Так відповід до ч. 2 ст. 1107, ч. 1 ст. 1118 ЦК України, які договори є нікчемними, тобто не породжують жодних правових наслідків.

Семінарське заняття 10

Тема8: Особливості окремих видів договорів у сфері інтелектуальної власності

Питання для усного опитування та дискусії

- 10.1. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття та види.
- 10.2. Ліцензійний договір.
- 10.3. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
- 10.4. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
- 10.5. Поняття та правова природа договору комерційної концесії (франчайзингу).
- 10.6. Договірна практика у цифровому середовищі.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: ліцензія, виключна ліцензія, невиключна ліцензія, одинична ліцензія, примусова ліцензія, відкрита ліцензія, субліцензія, ліцензійний договір, виключні майнові права, договір комерційної концесій, комплекс плав.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Особи, яким належать майнові права інтелектуальної власності, мають виключні права дозволяти зацікавленим особам використання належного їм об'єкта права інтелектуальної

власності. Зазначене повноваження може бути реалізоване шляхом видачі ліцензій чи укладення ліцензійних договорів з іншими особами.

Для початку слід визначити поняття ліцензії, а також звернути увагу на види ліцензій, залежно від різноманітних підстав (предмет, обсяг прав, умови і підстави їх надання тощо які видаються на використання об'єктів права інтелектуальної власності.)

Доречно враховувати, що специфіка об'єктів інтелектуальної власності дає можливість вводити різноманітні обмеження при видачі ліцензії. Вони можуть стосуватися території, строку, обсягу, способів використання та сфери застосування предмета ліцензії. Зокрема, можна надати дозвіл на використання об'єкта на всій території чинності майнових прав інтелектуальної власності або обмежити її. Аналогічно ліцензія може стосуватися не всіх можливих способів використання об'єкта інтелектуальної власності, а лише деяких, наприклад застосування, виготовлення, продажу тощо.

Ліцензійний договір — це договір, за яким одна сторона (ліцензіар) надає другій стороні (ліцензіату) дозвіл на використання об'єкта права інтелектуальної власності (ліцензію) на умовах, визначених за взаємною згодою сторін з урахуванням вимог законодавства (ч. 1 ст. 1109 ЦК). При укладенні зазначеного договору необхідно враховувати як положення ЦК, так і спеціального закону, який регламентує відносини, що виникають із приводу саме того об'єкта, стосовно якого вчиняється правочин.

Зміст ліцензійного договору становлять погоджені сторонами умови договору на їх власний розсуд та умови, які є обов'язковими відповідно до положень законодавства. При визначенні змісту договору сторони керуються приписами нормативно-правових актів та принципом свободи договору. При цьому умови ліцензійного договору, які суперечать положенням чинного законодавства України або порівняно з ними погіршують становище правоволодільця, є нікчемними (ч. 9 ст. 1109, ч. 2 ст. 1111 ЦК).

Можливість часткової передачі прав на об'єкти інтелектуальної власності зумовлена специфікою певних об'єктів інтелектуальної власності.

Потрібно розмежовувати розпорядження уже наявними суб'єктивними правами і встановленням механізму розподілу прав на створені в майбутньому об'єкти. При укладенні договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності у замовника не виникають відразу ж права, оскільки сторони лише узгоджують механізм розподілу прав на об'єкти, що будуть створені при виконанні.

Важливе правове значення має документація стосовно об'єкта інтелектуальної власності. Вона має бути якісною і надавати можливість чіткого уявлення про те, що має бути створено або що буде використовуватися. Важливе питання і про долю цієї документації після закінчення строку договору. Адже від долі цієї документації залежать права й інтереси певних осіб.

Договір комерційної концесії — це договір, за яким одна сторона (правоволоділець) зобов'язується надати другій стороні (користувачу) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних цій стороні прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг (ст. 1115 ЦК). Укладення договору комерційної концесії переслідує мету — отримати однією особою дозволу на використання об'єктів інтелектуальної власності та комерційного досвіду для успішної реалізації товарів, надання послуг чи виконання робіт і впливати таким чином на розширення ділової репутації іншої особи.

З позиції користувача — це можливість використання у підприємницькій діяльності комплексу виключних прав контрагента, а правоволоділець — створення виробничої, торгової чи збутової ланки в мережі свого бізнесу для просування товарів чи послуг, розширення ринку їх збуту. Договір комерційної концесії є новим для законодавства України, і в ньому можна знайти певні елементи інших відомих договорів.

Важливо звернути увагу на сферу застосування зазначеного договору, встановити які об'єкти інтелектуальної власності найчастіше передаються за цим договором, з'ясувати які різновиди договору комерційної концесії виділяють в літературі, звернути увагу на істотні умови зазначеного договору.

Семінарське заняття 11

Тема9: Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності

Питання для усного опитування та дискусії

Дії що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності.
Поняття та система захисту прав у сфері інтелектуальної власності.
Основні форми, засоби і способи захисту прав інтелектуальної власності.
Захист авторського і суміжних прав.
Способи захисту авторських та суміжних прав в мережі Інтернет.
Захист прав промислової власності.
Позасудові форми захисту прав інтелектуальної власності.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: плагіат, контрафактна продукція, збитки, самозахист, юрисдикційна форма захисту. Неюрисдикційна форма захисту, антимонопольний комітет, відповідальність, відшкодування шкоди.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Однією з важливих умов успішного розвитку економіки держави є не тільки визнання за власниками права на результати інтелектуальної діяльності і комерційні позначення, а й забезпечення надійного правового захисту цих прав. Систему правової охорони інтелектуальної власності можна вважати ефективною, якщо країна забезпечує належний захист прав інтелектуальної власності.

У наш час цей фактор набуває особливо великого значення, тому що у зв'язку із швидким розвитком інформаційних технологій, з'явилась можливість порушення прав інтелектуальної власності у значних обсягах.

Без сучасного законодавства, дієвих механізмів реалізації правових норм та розбудови відповідної інфраструктури система правової охорони інтелектуальної власності в будь-якій країні не може бути ефективною.

Право на захист з'являється у власника прав інтелектуальної власності лише в момент порушення або оспорювання або невизнання його прав та охоронюваних законом інтересів і реалізується в рамках цивільних, кримінальних та адміністративних правовідносин, які виникли при цьому.

В Україні створено цілісну систему захисту прав інтелектуальної власності, яка включає в себе правові норми, механізми їх застосування та відповідну інфраструктуру для їх практичної реалізації. Ця система в цілому відповідає міжнародним стандартам, що діють у сфері інтелектуальної власності.

Предметом захисту є не тільки особисте немайнове або майнове право інтелектуальної власності, а й інтереси, що охороняються законом (ст. 16 ЦК України).

Важливо з'ясувати які конкретно дії визнаються порушенням прав інтелектуальної власності.

Суб'єктами права на захист є передусім самі автори результатів інтелектуальної діяльності, власники права на ці результати та комерційні позначення, а також спадкоємці та інші правонаступники. Порушником права інтелектуальної власності є будь-яка фізична або юридична особа, яка не виконує вимог чинного законодавства, що регулює правовідносини в сфері інтелектуальної власності.

Захист права інтелектуальної власності та охоронюваних законом інтересів здійснюється у передбаченому законодавством порядку, тобто із застосуванням належних форм, засобів і способів захисту.

Юрисдикційна форма захисту права інтелектуальної власності - це діяльність уповноважених державою органів по захисту порушених суб'єктивних прав чи інтересів, котрі оспорюються. Суть її полягає в тому, що особи, права і законні інтереси яких порушені, звертаються за захистом до державних чи інших компетентних органів.

В рамках юрисдикційної форми захисту права інтелектуальної власності виокремлюють загальний (судовий) і спеціальний (адміністративний) порядки захисту порушених прав інтелектуальної власності.

Загальний (судовий) захист прав інтелектуальної власності передбачає цивільно-правовий, кримінально-правовий та адміністративно-правовий способи захисту порушених прав, важливо проаналізувати їх особливості.

Важливо звернути увагу до яких органів можна звернутися собі за захистом порушених прав інтелектуальної власності в межах спеціального (адміністративного) порядку захисту прав інтелектуальної власності.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є важливою складовою частиною навчального процесу та має на меті закріплення та поглиблення знань і навичок, одержаних на усіх видах навчальних занять; підготовку до наступних занять, іспиту, формування культури розумової праці з чинними правовими нормами, законодавством та практикою його застосування. Під час самостійної роботи уточнюється коло питань, що підлягають вивченню по темі, аналізується та вивчається нормативний матеріал, наукові джерела, виконуються завдання.

Самостійна робота студента виконується в поза аудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички з організації праці менеджера. Відповіді на питання повинні бути стисло законспектовані з обов'язковими посилання на використані джерела.

Самостійна робота студентів має бути логічно пов'язана з іншими видами навчальних занять. Однак вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми не бажано починати з самостійної роботи студентів.

Від якості самостійної підготовки студентів залежить якість семінарських занять, глибина їх теоретичного змісту й активність студентів.

Самостійна робота є методом глибокого вивчення і творчого засвоєння студентами навчальної програми.

Перевірка самостійної роботи студентів здійснюється викладачами, які проводять семінарські заняття з навчальної дисципліни.

Викладач може обрати один з наступних способів перевірки самостійної роботи:

- проведення перевірки конспектів опрацьованої літератури, яка рекомендується для вивчення теми навчальної дисципліни;
- фронтального усного опитування;
- письмового опитування;
- проведення тестування з вивчених тем;
- розв'язування ситуаційних завдань до кожної теми навчальної дисципліни.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

Питання самостійної роботи виносяться на поточний і підсумковий семестровий контроль. Для самостійної роботи студентів з кожної теми надається рекомендована література з якою студенти повинні ознайомитися для якісного виконання завдань на самостійну підготовку.

Загальні методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів:

1. Ознайомитися із питаннями, що виносяться на самостійне вивчення студентами.
2. Уважно прочитати матеріал, викладений на лекції і занотований студентами до відповідної теми.
3. Ознайомитися із рекомендованою літературою до відповідної теми (як до семінарського заняття, так і самостійної роботи) і розширити одержані знання під час лекційного заняття (обсяг представлень про конкретні предмети і явища, що входять у сферу регулювання приватним правом).

4. За бажанням студент може підготувати коротке повідомлення (до десяти хвилин) з найбільш складного і цікавого питання.
5. У випадку необхідності студент може скористатися індивідуальними консультаціями викладача, який читає лекції, а також викладача, який проводить семінарські заняття у навчальній групі.

Тема 1 Загальні положення про інтелектуальну власність

Завдання 1. Порівняти перелік об'єктів права інтелектуальної власності визначений Конвенцією про створення Всесвітньої організації інтелектуальної власності 1967р. та Цивільним кодексом України.

Питання для самоконтролю

- Які складові інтелектуальної діяльності ви можете назвати?
- Що ви розумієте під поняттям «науково-технічний прогрес»?
- Що таке «творча діяльність»?
- Які результати творчої діяльності ви можете назвати?
- Як ви розумієте поняття «інтелектуальна діяльність»?
- Які об'єкти інтелектуальної діяльності ви можете назвати?
- Які особливості літературно-мистецької та науково-технічної діяльності ви можете назвати?
- Що є змістом прав на об'єкти інтелектуальної власності?
- Розкрийте поняття об'єктів права інтелектуальної власності.
- Хто є суб'єктами права інтелектуальної власності?
- Що являє собою право інтелектуальної власності?

Тема 2 Джерела права інтелектуальної власності

Завдання 1. Зобразити графічно структуру ВОІВ, її органи їх функції.

Завдання 2. Зобразити систему державних органів у сфері правової охорони інтелектуальної власності України.

Питання для самоконтролю

- У чому полягає значення Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів?
- Міжнародні стандарти захисту прав інтелектуальної власності.
- Які міжнародні угоди, що стосуються визнання суміжних прав, ви могли б назвати?
- Розкрийте основний зміст Договору про патентну кооперацію.
- Які акти міжнародного законодавства становлять основу патентного права?
- Які міжнародні акти регулюють засади правової охорони сортів рослин?
- Які акти міжнародного законодавства, що регулюють правовий режим топографій інтегральних мікросхем, ви можете назвати?
- Які етапи становлення системи правової охорони результатів інтелектуальної власності ви можете назвати?
- Які органи, що входять до системи державної охорони інтелектуальної власності, ви можете назвати?
- Діяльність яких органів державної влади пов'язана зі сферою інтелектуальної власності?

- Які недержавні інституції, діяльність яких пов'язана зі сферою інтелектуальної власності, ви можете назвати?

Тема 3. Авторське право та суміжні права

Завдання 1. Зазначити функції та завдання діяльності Українського агентства з авторського та суміжних прав.

Питання для самоконтролю

- У чому полягає значення прийнятого Статуту королеви Анни?
- Яка різниця у підходах до авторського права існує у системі загального права та системі цивільного права?
- Як визначається авторське право у міжнародних актах з інтелектуальної власності?
- Розкрийте об'єктивне та суб'єктивне значення авторського права.
- Які об'єкти авторського права ви могли б назвати?
- Які ознаки правової охорони об'єктів авторського права вам відомі?
- Як ви можете класифікувати об'єкти авторського права?
- Що собою являє база даних як об'єкт авторського права?
- Які твори не є об'єктами авторського права?
- Чи поширюється правова охорона на офіційні документи як на об'єкти авторського права?
- Хто може виступати суб'єктами авторського права?
- У чому полягає різниця між первинними та вторинними суб'єктами авторського права?
- Що таке співавторство?
- Розкрийте особливості правоможностей співавторів.
- Що розуміють під нероздільним співавторством?
- Чи мають авторські права перекладачі?
- Які майнові права належать суб'єктам авторських прав?
- . Що таке авторська винагорода?
- Які обмеження майнових прав автора передбачені національним законодавством та міжнародними актами у сфері авторських прав?
- Скільки триває строк охорони авторських прав?
- Які правові наслідки закінчення строку охорони авторських прав ви можете назвати?
- З яких елементів складається знак охорони суміжних прав?
- У яких випадках є виправданим запровадження до законодавства норм про здійснення прав лише через систему колективного управління?
- Чи має у країні існувати одна або кілька організацій колективного управління однією й тією самою категорією прав?

Тема 4 Патентне право

Завдання 1. Віднайти 10 винаходів у сфері медицини, на які видано патент за останніх 2 роки.

Завдання 2. З'ясувати особливості правової охорони комерційної таємниці і ноу-хау у законодавствах зарубіжних країн.

Завдання 3. Скласти пакет документів на отримання прав інтелектуальної власності на промисловий зразок.

Питання для самоконтролю

- Що входить до поняття «промислова власність»?
- Розкрийте поняття патентного права.
- Назвіть принципи патентного права.
- У чому полягає об'єктивне та суб'єктивне розуміння патентного права?
- Які об'єкти патентного права ви можете назвати?
- Що законодавство розуміє під поняттям «винахід»?
- Які об'єкти не є винаходами?
- Дайте класифікацію винаходів.
- Які умови патентоздатності винаходів ви можете назвати?
- Чим корисна модель відрізняється від винаходу?
- Що може бути об'єктом промислового зразка?
- Які умови патентоздатності промислового зразка визначені чинним законодавством?
- Хто може виступати суб'єктами патентного права?
- Які особисті немайнові права автора на об'єкти патентного права передбачені чинним законодавством?
- Які особи можуть виступати патентовласниками?
- Розкрийте зміст, порядок подання й розгляду заявки на винахід.
- Як визначається обсяг правової охорони, що надається патентом на промисловий зразок?
- Які існують обмеження прав власника патенту?
- Коли припиняється дія прав на патент?
- Що мається на увазі під поняттям «службовий винахід»?
- У чому полягає різниця між службовим винаходом та службовим промисловим зразком?
- Хто має право на одержання патенту на службовий винахід?

Тема 5 Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів, робіт та послуг

Завдання 1. Зазначити 10 торгових марок визнаних добре відомими в Україні за останні 2 роки.

Завдання 2. Підготувати комплект документів на отримання свідоцтва на торговельну марку.

Питання для самоконтролю

- Яку основну функцію виконує комерційне найменування?
- Чи може фізична особа — підприємець мати комерційне найменування?
- Чи вбачаєте ви різницю між поняттями «комерційне найменування», «фірмове найменування», «фірма»?
- З якого моменту виникають права на комерційне найменування?
- У чому полягає різниця між комерційним найменуванням і торговельною маркою?
- Які майнові права на комерційне найменування закріплені чинним законодавством України?
- Яким ознакам повинно відповідати позначення, щоб бути торговельною маркою?
- Наведіть приклади класифікацій торговельних марок.
- Які умови надання правової охорони торговельним маркам визначені чинним законодавством України?

- Кому можуть належати майнові права на торговельні марки?
- Яким критеріям повинна відповідати торговельна марка, щоб бути визнаною добре відомою?
- Які дії визнаються використанням знака для товарів та послуг?
- Розкрийте суть права попереднього користувача на торговельну марку.
- Які підстави для припинення та визнання недійсними прав інтелектуальної власності на торговельну марку передбачені чинним законодавством?
- У чому полягають особливості правової природи зазначення походження товару?
- У чому полягає різниця між простим зазначенням походження товару і кваліфікованим зазначенням походження товару?
- Розкрийте поняття кваліфікованого зазначення походження товарів і класифікуйте його на види.
- Що таке географічне зазначення як об'єкт інтелектуальної власності?
- У чому полягають майнові права інтелектуальної власності на географічне зазначення? У яких випадках може бути припинено право на використання і зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товарів?

Тема 6 Правове регулювання нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності

Завдання 1. Проаналізувати судові рішення, що стосується захисту прав інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Завдання 2. Скласти пакет документів для отримання охоронного документу, що засвідчує право інтелектуальної власності на сорт рослин.

Питання для самоконтролю

- У чому полягає суть та особливості наукового відкриття?
- Чим наукове відкриття відрізняється від винаходу?
- Які об'єкти наукового відкриття ви можете назвати?
- На яких засадах здійснюється правова охорона наукових відкриттів?
- Яка специфіка оформлення прав на наукові відкриття?
- Які особисті немайнові права автора наукового відкриття визначені чинним законодавством?
- У чому полягає різниця між раціоналізаторською та винахідницькою діяльністю?
- Яке значення раціоналізаторських пропозицій для розвитку бізнесу?
- Що собою являє раціоналізаторська пропозиція?
- Які критерії охороноздатності раціоналізаторської пропозиції ви можете назвати?
- Який обсяг правової охорони для раціоналізаторської пропозиції передбачений чинним законодавством України?
- Які критерії охороноздатності сорту рослин, породи тварин ви можете назвати?
- Які особисті немайнові права належать автору сорту?
- Які майнові права визначені чинним законодавством на сорт рослин, породу тварин? Яким чином здійснюється державна реєстрація прав на сорт рослин, породу тварин? Який строк чинності майнових прав на сорт рослин, породу тварин?
- Які засоби захисту прав на сорт рослин, породу тварин визначені чинним законодавством?
- У чому виявляються особливості правової охорони топографії інтегральних мікросхем? Що чинне законодавство України розуміє під використанням топографії інтегральних мікросхем?
- Яким чином співвідноситься комерційна таємниця з недобросовісною конкуренцією?

Тема 7 Договори у сфері інтелектуальної власності

Завдання 1. Розробити проект ліцензійного договору.

Питання для самоконтролю

- Які договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності ви знаєте?
- Хто може виступати сторонами у договорах у сфері інтелектуальної власності?
- Яка форма вимагається для укладення договорів у сфері інтелектуальної власності?
- Чи є обов'язковою державна реєстрація договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності?
- Як здійснюється державна реєстрація договорів, що стосуються права автора на твір?

Тема 8. Особливості окремих видів договорів у сфері інтелектуальної власності

Завдання 1. Скласти договір комерційної концесії.

Питання для самоконтролю

- Що являє собою ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності?
- Які види ліцензій на використання об'єктів права інтелектуальної власності ви можете назвати?
- Що є предметом та об'єктом ліцензійного договору? Розкрийте зміст ліцензійного договору.
- У чому полягає суть договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності?
- Які особливості договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності ви можете назвати?
- Що є предметом договору комерційної концесії?
- У чому полягають відмінності договору про передачу ноу-хау від ліцензійного договору? Які документи для цього необхідно подати?
- У якій формі повинен укладатися договір концесії?

Тема 9. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності

Завдання 1. Віднайти судові рішення і справи про захист прав інтелектуальної власності на корисну модель.

Завдання 2. Скласти позовну заяву про захист прав інтелектуальної власності на торговельну марку.

Питання для самоконтролю

- Які способи захисту прав на раціоналізаторську пропозицію можуть бути використані?
- Хто виступає суб'єктами захисту авторського права і суміжних прав?
- Яка кримінальна відповідальність встановлена чинним законодавством України за порушення авторського права та суміжних прав?
- Які найбільш поширені способи порушення авторського права та суміжних прав ви можете назвати?
- Які засоби захисту прав на топографії інтегральних мікросхем передбачені чинним законодавством України?
- У чому полягає адміністративний порядок захисту прав патентовласника?

- Які органи наділені адміністративною юрисдикцією у галузі патентного права?
- Які способи захисту прав власників патенту на промисловий зразок визначені чинним законодавством?
- Які способи цивільно-правового захисту прав на винахід та корисну модель ви можете назвати?

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра цивільного права та процесу**

Навчальна дисципліна:

Право інтелектуальної власності

РЕФЕРАТ

на тему:

„ ... назва теми ... „

Виконала:

Рижук

Ольга Дмитрівна,

студентка магістратури

Перевірила:

Анікіна Галина Володимирівна,

кандидат юридичних наук

Хмельницький

2018

Виклад роботи подається за наведеним нижче порядком.

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	- 2
1. (назва першого розділу)	- 3
2. (назва другого розділу)	- 6
3. (назва третього розділу)	- 9
Висновки	- 12
Список використаних джерел	- 14

Вступ

.....
(Виклад змісту вступу)

1. (назва першого розділу)

.....
(Виклад змісту першого розділу)

2. (назва другого розділу)

.....
(Виклад змісту другого розділу)

3. (назва третього розділу)

.....
(Виклад змісту третього розділу)

Висновки

.....
(Виклад змісту висновків)

Список використаних джерел

1. . . . (реквізити джерела)
 2. . . . (реквізити джерела)
 3. . . . (реквізити джерела)
- (і т.д. відповідно до вимог оформлення списку джерел).

Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента.

1.5.2. Тематика індивідуальних завдань

1.5.2.1. Тематики рефератів

1. Розвиток теорій права інтелектуальної власності.
2. Історія правового регулювання відносин інтелектуальної власності. Відповідальність, гарантії та обмеження в договорі щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
3. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності.
4. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію, пов'язану з неправомірним використанням об'єктів промислової власності.
5. Судовий захист прав на торговельні марки в Європейському союзі.
6. Захист прав інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві.
7. Цивільний кодекс – основний документ який регулює цивільно-правовий порядок захисту права інтелектуальної власності.
8. Судові органи патентної юрисдикції зарубіжних країн.

9. Тенденції розвитку законодавства України у сфері права промислової власності.
10. Етапи розвитку права промислової власності.
11. Досвід зарубіжних країн у сфері захисту прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.
12. Міжнародні договори у сфері права промислової власності.
13. Спадкування майнових прав інтелектуальної власності.
14. Загальновідомі торговельні марки. Проблеми визнання та охорони.
15. Проблемні питання захисту прав на географічне зазначення.
16. Історія виникнення та розвитку суміжних прав.
17. Авторське право та охорона інтересів фізичної особи, яка зображена на фотографіях та в інших художніх творах.
18. Еволюція правового регулювання суміжних прав в контексті європейської інтеграції України.
19. Проблемні питання захисту прав на географічне зазначення.
20. Тенденції розвитку законодавства України у сфері права промислової власності.

Оцінювання результатів виконання рефератів здійснюється відповідно до чинної в університеті системи оцінювання знань в умовах запровадження Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) і включається до поточної успішності.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного іспиту.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

2. Авторські договори. Види та їх характеристика.
3. Види об'єктів промислової власності.
4. Винахід — об'єкт патентного права.
5. Виникнення, здійснення та припинення прав на географічне зазначення.
6. Географічне зазначення як об'єкт права інтелектуальної власності.
7. Еволюція розвитку охорони прав на об'єкти промислової власності.
8. Засоби індивідуалізації суб'єктів підприємницької діяльності — об'єкт правової охорони.
9. Зміст відносин інтелектуальної власності.
10. Зміст прав інтелектуальної власності на сорт рослин і породи тварин.
11. Зміст права на комерційне (фірмове) найменування.
12. Виникнення, здійснення та припинення прав на комерційне (фірмове) найменування.
13. Особливості захисту прав на комерційне (фірмове) найменування.
14. Зміст права на торговельну марку.
15. Історія авторського права.
16. Комерційне (фірмове) найменування як об'єкт права інтелектуальної власності.
17. Суб'єкти прав на комерційне (фірмове) найменування.
18. Компонування (топографія) інтегральних мікросхем як об'єкт права інтелектуальної власності.
19. Конституція України та національні нормативні акти щодо прав на об'єкти інтелектуальної власності.
20. Підзаконні нормативно правові акти та узагальнення судової практики щодо прав на об'єкти інтелектуальної власності.
21. Корисна модель — об'єкт патентного права.
22. Умови охороноздатності корисної моделі.
23. Міжнародна система охорони об'єктів промислової власності.
24. Міжнародні організації і співробітництво в сфері охорони інтелектуальної власності.
25. Об'єкти і суб'єкти авторського права.

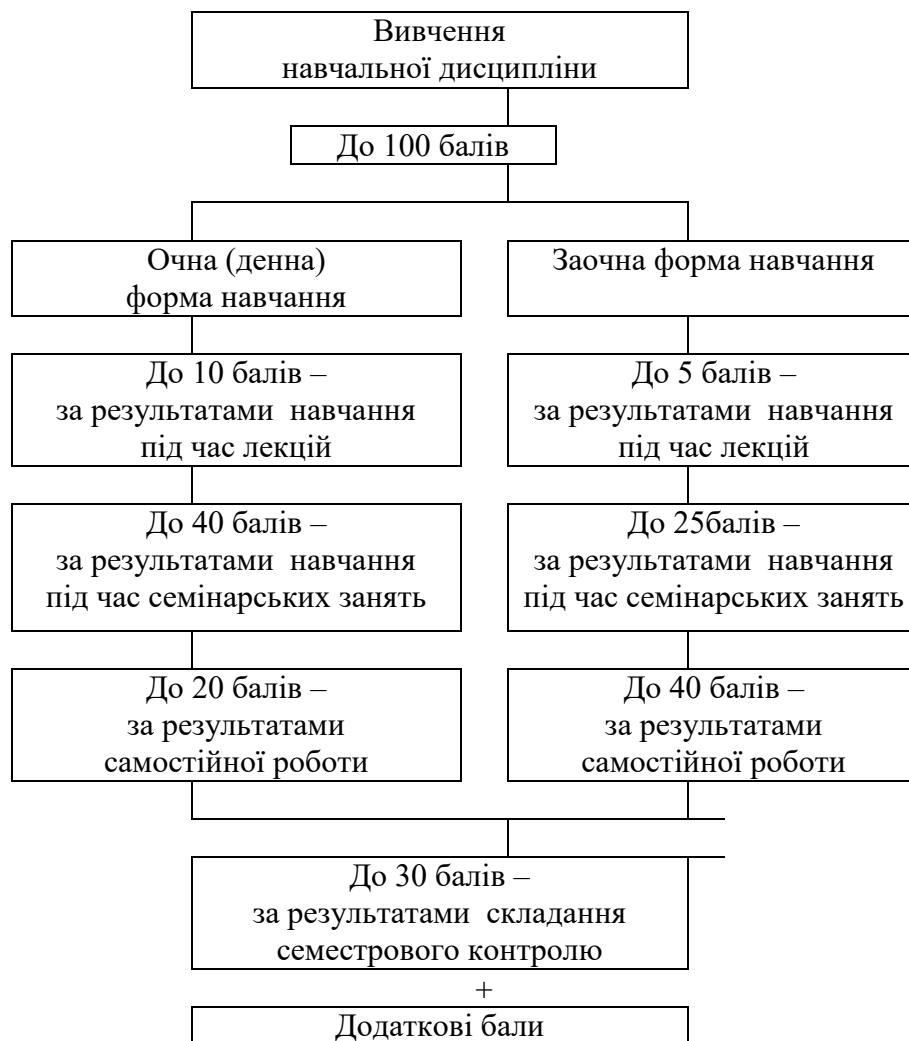
26. Об'єкти і суб'єкти суміжних прав.
27. Об'єкти інтелектуальної власності, їх класифікація.
28. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
29. Організації колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.
30. Особливості виникнення, здійснення та припинення прав виконавців та організацій мовлення.
31. Особливості виникнення, здійснення та припинення прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.
32. Спадкоємці як суб'єкти патентного права.
33. Поняття авторського права.
34. Твір як основний результат творчої діяльності у сфері авторського права.
35. Поняття і джерела авторського права.
36. Поняття патентного права.
37. Поняття та ознаки права на наукове відкриття..
38. Поняття та ознаки промислового зразка.
39. Умови охороноздатності промислового зразка.
40. Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції.
41. Поняття, предмет и принципи патентного права.
42. Право попереднього користування в сфері промислової власності.
43. Правова охорона ноу-хау (комерційної таємниці).
44. Правові підстави припинення порушень прав патентовласників.
45. Промисловий зразок — об'єкт патентного права.
46. Процедура оформлення прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.
47. Захист патентних прав.
48. Роль держави в регулюванні діяльності у сфері інтелектуальної власності.
49. Вплив інтелектуальної власності на соціально-економічний розвиток держави.
50. Система джерел патентного прав.
51. Система патентного права та її структура.
52. Суб'єкти авторського права.
53. Особливості виникнення, здійснення та припинення прав автора.
54. Суб'єкти патентного права.
55. Суб'єкти прав на географічне зазначення.
56. Зміст права на географічне зазначення.
57. Торговельна марка як об'єкт права інтелектуальної власності.
58. Українське агентство з авторського і суміжних прав.
59. Умови охороноздатності винаходу.
60. Корисна модель: суть явища, проблема охорони.
61. Критерії патентоспоможності.
62. Поняття та види торговельних марок.
63. Умови та порядок надання правової охорони торговельним маркам .
64. Поняття та види географічних зазначень.
65. Поняття права інтелектуальної власності.
66. Поняття та система захисту прав у сфері інтелектуальної власності.
67. Дії що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності. Права власника охоронного документу в разі порушення його прав.
68. Основні форми, засоби і способи захисту прав інтелектуальної власності. Суб'єкти звернення за захистом інтелектуальної власності.
69. Захист прав інтелектуальної власності відповідно до вимог міжнародних норм та правил.
70. Позасудові форми захисту прав інтелектуальної власності.
71. Реєстрація географічного зазначення.
72. Зміст майнових прав інтелектуальної власності на географічне зазначення.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Міжнародні організації і співробітництво в сфері охорони інтелектуальної власності.
2. Винахід як об'єкт патентного права.
3. Засоби індивідуалізації суб'єктів підприємницької діяльності як об'єкт права інтелектуальної власності.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарухування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 10 лекцій за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій												
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Денна	13	0,75	1,5	2,25	3	3,75	4,5	5,25	6	6,75	7,5	8,25	9	10

2.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 3 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 11 семінарських занять за денною формою навчання.

Отже, рівень знань студентів під час семінарських занять може оцінюватися кількістю балів у таких межах:

№ з/п	Рівень знань студентів	Кількість семінарських занять відповідно до навчального плану		
		11 занять		
1.	Високий (творчий)	90-100 %		10,0-11,0
2.	Достатній (конструктивно-варіативний)	82-89 %		9,0-9,5
		74-81 %		8,5
3.	Середній (репродуктивний)	64-73 %		7,5-8,9
		60-63 %		6,5-7,0
4.	Низький (рецептивно-продуктивний)	35-59 %		5,0-6,0
		0-34 %		0,0-4,5

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	9 тем	Номер теми									Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	2	2	2	2	2	1	1	14
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	6									6
	Усього балів										20

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений от 24.07.1971 г. // Международное частное право. Сборник документов. — М. : БЕК, 1997. — С. 542.
2. Євразійська патентна конвенція від 9 вересня 1994 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=997_420.
3. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини від 04.11.1950 р. ОВУ. — 1998. — № 13.
4. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nkau.gov.ua/.../2ffce8f982d47395c3256a9200089383/d9ee303904d3e9ddc2256c70006aab8e!OpenDocument>
5. Лісабонська угода про охорону найменувань місць походження і їх міжнародної реєстрації 1958 р.
6. Мадридська угода про Міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_134.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. // Права Людини: Міжнародні договори України, декларації, документи. — К.: Юрінформ, 1992.
8. Ніццька Угода про міжнародну класифікацію виробів та послуг для реєстрації знаків від 12 липня 1967 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_066
9. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_123
10. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Офіційний вісник України (ОВУ). — 2003. — № 11. — Ст. 462.
11. Кодекс адміністративного судочинства від 6 липня 2005 року // ВВР. — 2005. — №35-36, №37. — Ст. 446.
12. Кримінальний кодекс України // ОВУ. — 2001. — № 21. — Ст. 920.
13. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 року // ВВР. — 1993. — № 1. — Ст. 1.
14. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 5.07.1994 р. // ВВР. — 1994. — № 31. — Ст. 286.
15. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР. — 1994. — № 7. — Ст. 32.
16. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України 16.06.1999 року // ВВР. — 1999. — № 32. — Ст. 267.
17. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР. — 1998. — № 8. — Ст. 28.
18. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року // ВВР. — 1994. — № 7. — Ст. 34.
19. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем: Закон України від 05.11.1997 р. (зі змінами та доповненнями) // ОВУ. — 1997. — № 48. — С. 2.
20. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних: Закон України від 10.07.2003 р. // ВВР. — 2003. — № 24. — Ст. 183.
21. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21 грудня 1993 року // ВВР. — 1994. — № 10. — Ст. 43.

22. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності [текст] : навч. посібник. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська, – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 560 с.
23. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс] : навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К. : НТУУ «КПІ», 2012. – 238 с.
24. Москалюк Н.Б., Кузьмич Л.В. Право інтелектуальної власності. Практикум: Навч. посібник.– Тернопіль, 2017 - 200 с.
25. Право інтелектуальної власності : Підручник /За ред. д.ю.н., проф. О.А. Підпригори і д.ю.н., проф. О.Д. Святоцького. - К.: Видавничий дім.-2006.- 622с.
26. Право інтелектуальної власності: Акад. курс. Підручник для студ. вищ. навч. закладів. / О.П. Орлюк, Г.О. Андросук, О.б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К. : Ін Юре, 2007. — 696 с.
27. Право інтелектуальної власності: Підручник для студентів вищих навч. закладів. / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. - Київ: Ін Юре, 2002. - 624 с.
28. Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.
29. Семків О. В. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В. О. Семків, Р. С. Шандра. – Львів : Галицький друкар, 2015. – 280 с.
30. Харитонов О. І. Право інтелектуальної власності : підручник / О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін. – К. : Юрінком Інтер, 2015. – 544 с.
31. Право інтелектуальної власності : підручник / [О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін.]; за ред. О. І. Харитонової. – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 540 с.
32. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник / Еннан Р. Є., Кулініч О.О., Мазуренко С. В., Менсо І. В., Романадзе Л.Д. – К. : Алерта, 2016. – 492 с.
33. Всемирная конвенция об авторском праве от 06.09.1952 г. // Международное частное право. Сборник документов. — М.: БЕК, 1997. — С. 532.
34. Про інформацію: Закон України від 2.10.1992 року // ВВР. — 1992. — № 48. — Ст. 650.
35. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21.04.1993 р. // ВВР. — 1993. — №21. — Ст. 218.
36. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 1.07.1993 р. // ВВР. — 1993. — № 33. — Ст. 345.
37. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15.12.1993 р. // ВВР. — 1994. — №2. — Ст. 7.
38. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 р. // ВВР. — 1994. — № 10. — Ст. 43.
39. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993р. // ВВР. — 1994. — № 13. — Ст. 64.
40. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // ВВР. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
41. Про кінематографію: Закон України від 13.01.1998 р. // ОВУ. — 1998. — № 6. — Ст. 205.
42. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7.06.1996 року. // ВВР. — 1996. — № 36. — Ст. 164.
43. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 року // ВВР. — 2001. — № 12. — Ст. 64.
44. Цивільний кодекс України від 16.01.12003 р. // ОВУ. — 2003. — № 11. — С. 46.

3.2. Допоміжні джерела

1. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування: Закон України від 17.01.2002 р. // ВВР. — 2002. — № 17. — Ст. 121.
2. Про ратифікацію Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах: Закон України від 10 листопада 1994 р. № 240/94-ВР // ВВР. — 1994. — № 46. — Ст. 417.

3. Про транзит вантажів: Закон України від 20 жовтня 1999 р. № 1172-XIV // ВВР. — 1999. — № 51. — Ст. 446.
4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 року // ВВР. — 1991. — № 29. — Ст. 377.
1. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10.02.1995 р. // ВВР. — 1995. — № 9. — Ст. 56.
5. Андрошук Г. Право інтелектуальної власності: торговельні аспекти / Г. Андрошук, П. Крайнев, И. Кавасс: Научно-практ. изд. — К.: Издательский Дом «Ін Юре», 2000. — 164 с.
6. Коссаk В.М. Право інтелектуальної власності: Підручник / Коссаk В.М., Якубівський І.Є. - Київ: Істина, 2007. - 208 с.
7. Антимонов Б.С., Флейшиц Е.А. Авторское право / Б.С. Антимонов, Е.А. Флейшиц. — М.: Юрид. лит., 1957. — 280 с.
8. Бошицький Ю. Л., Козлова О. О., Андрошук Г. О. Комерційні найменування: основні правові аспекти. Наук.-практ. вид / Юрій Ладиславович Бошицький, Ольга Олександрівна Козлова, Григорій Олександрович Андрошук / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. — К. : Юридична думка, 2006. — 216 с.
9. Галянтич М. К. Промислова власність: правові засоби охорони та захисту. — К.: Акад. правових наук України. НДІ приватного права та підприємництва, 2003.— 256 с.
10. Дахно И.И. Патентование / И.И. Дахно. — Х.: Ксилон, 1997. — 313 с.
11. Дозорцев В. А. Интеллектуальные права: Понятие. Система. Задачи кодификации. Сборник статей. / Исслед. Центр частного права — М.: Статут, 2003. — 416 с.
12. Дозорцев В.А. Законодательство и научно-технический прогресс / В.А. Дозорцев. — М.: Юрид. лит., 1978. — 192 с.
13. Дроб'язко В. С. Право інтелектуальної власності / В. С. Дроб'язко, Р. В. Дроб'язко. — К. : Юрінком Інтер, 2004. — 512 с.
14. Законодавство України про інтелектуальну власність: Збірник нормативно- правових актів. - Харків.-2007.-248 с.
15. Захист прав інтелектуальної власності: Досвід Сполучених Штатів Америки: Зб. док., матеріалів, ст. / [Упоряд.: В. С. Дроб'язко, Р. В. Дроб'язко]; За ред. О. Д.Святоцького. — К. : Ін Юре, 2003. — 366 с.
16. Ионас В.Я. Произведения творчества в гражданском праве / В.Я. Ионас. — М.: Юрид. лит, 1972. — 168 с.
17. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії і практики: Зб. статей / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Ред.: Ю. С. Шемшученко, Ю. Л. Бошицький. — Львів, 2002. — 424 с.
18. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії та практики: Зб. наук. ст. / Ю. С. Шемшученко, Ю. Л. Бошицький (заг. ред.). — К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. — 424 с.
19. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник для ВНЗ. / Потехіна В.О. — К. : ЦУЛ, 2008. — 414 с.
20. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: підручник / [Вачевський М. В., Кремень В. Г., Мадзігон В. М, Скотний В. Г., Шевченко Г. Є, Вачевський О. М. та ін.]; за ред. проф. М. В. Вачевського. — К.: ВД Професіонал, 2005. — 448 с.
21. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник / М. В. Вачевський, В. Г. Кремень, В. М. Мадзігон та ін. — К.: Професіонал, 2005. — 448с.
22. Калятин В.О. Интеллектуальная собственность (исключительные права) / В.О. Калятин. — М.: Норма, 2000. — 480 с.
23. Крайнев П. Інтелектуальна економіка. Управління промисловою власністю. — К.: ІнЮре, 2004. — 448 с.
24. Ланцик Д. Авторское право и смежные права: Пер. с фран. — М.: Ладомир; Изд- во ЮНЕСКО, 2002. — 788 с.
25. Линет Оуэн. Приобретение и продажа авторских прав на литературные произведения. — М.: Статут, 2000. — 215 с.

26. Макода В. Є. Правова охорона промислових зразків в Україні / В. Є. Макода – К., 2000. – 172 с.
27. Минков А. Международная охрана интеллектуальной собственности. – СПб.: ПИТЕР, 2001. – 719 с.
28. Науково-практичний коментар цивільного законодавства України: (В 4-х т.) Т.2. / А. Г. Ярема, В. Я. Карабань, В. В. Кривенко, В. Г. Ротань. — К. : А.С.К. ; Севастополь: Ін-т юрид. дослідж., 2004. — 864 с.
29. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. – 3-є вид., перероб. і доп. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – Т. 1. – 832 с.
30. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С.О. Довгий, В.О. Зайчук та ін. — К.: Форум, 2002. -320 с.
31. Оценка интеллектуальной собственности: Учебное пособие для студ. экон. спец, вузов / С.А. Смирнов, Г.И. Андреев, В.В. Витчинка и др. Под ред. С.А. Смирнова. — М.: Финансы и статистика, 2003. — 342с.
32. Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті / О. М. Пастухов – К.: Школа, 2004. – 144 с.
33. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю. М. Капіци; Кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В.П. Воробйов та ін. – К.: Слово, 2006. – 1104 с.
34. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю.М. Капіци; кол. авторів: Ю. М. Капіца, с. К. Ступак, В. П. Воробйов та ін. — К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. — 1104 с.
35. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В.О. Жарова. – К.: Парламент, 2006. – 432 с.
36. Правова охорона комерційних позначень в Україні: проблеми теорії і практики: Зб. наук. статей / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка, Ю. Л. Бошицького. — К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Юридична думка, 2006. — 638 с.
37. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності: Роз'яснення Вищого господарського суду України від 10.06.2004 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uapravo.net/data/base29/ukr29446.htm>
38. Промислова власність в Україні: проблеми правової охорони: Зб. наук. статей / Під ред. Шемшученка Ю. С., Бошицького Ю. Л. — К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. — 548 с.
39. Сергеев А.П. Авторское право в России /А.П. Сергеев. — СПб., 1994. — 311 с.
40. Судова практика у справах господарського судочинства. Справи про банкрутство. Справи пов'язані із захистом права інтелектуальної власності. За загальною редакцією І. І. Балаклицького. — К.: Юрисконсульт, КНТ. — 2007. — 524 с.
41. Цивільний Кодекс України: науково-практичний коментар: У 2 ч. / За заг. ред. Я.М. Шевченко. – К.: ІнЮре, 2004. – Ч. 1. – 692 с.
42. Ярема А. Г., Карабань В. Я., Кривенко В. В., Романь В. Г. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України. – К.: АСК, 2004. – Т. II: Право інтелектуальної власності. Зобов'язальне право. – 624 с.
43. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність / В.Д. Базилевич. Підручник. — Київ: Знання, 2006. — 431 с.
44. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб.: 2-е вид. , перероб. і доп. – К.: ЦНЛ, 2006. – 278 с.
45. Дроб'язко В. С., Дроб'язко Р. В. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 511 с.
46. Інтелектуальна власність : підручник для студентів неюридичних факультетів / В. О. Семків, Р. С. Шандра. – Львів: Галицький друкар, 2015. – 280 с.
47. Мельник О. М. Проблеми охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності в Україні. – Х., 2002. – 362 с.

48. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні / О.А. Підпригора, О.Д. Святоцький (заг. ред.) – К.: ІнЮре, 2003. – 236 с. 13. Оценка интеллектуальной собственности: Учеб. пособие / Под ред. С.А. Смирнова. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 352 с.
49. Право інтелектуальної власності / О. А. Підпригора, О. Д. Святоцький – 2-ге вид. – К.: ІнЮре, 2004. – С. 670.
50. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю. М. Капіци; Кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В.П. Воробйов та ін. – К.: Слово, 2006. – 1104 с.
51. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В.О. Жарова. – К.: Парламент, 2006. – 432 с.
52. Харитонов Є. О., Старцев О. В. Цивільне право України: Підруч. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: Істина, 2007. – 816 с.
53. Харитонов Є. О., Старцев О. В. Цивільне право України: Підруч. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К.: Істина, 2007. – 816 с.
54. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. – Т. 1 / В. І. Борисова, Л.М. Баранова, І.В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 480 с.

3.2.2. Літературні джерела

Тема 1

1. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності [текст] : навч. посібник. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська, – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 560 с.
2. Джунь В.В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2014. — 432 с.
3. Інтелектуальна власність в Україні: проблеми теорії і практики: Зб. статей / НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; Ред.: Ю. С. Шемшученко, Ю. Л. Бошицький. — Львів, 2002. — 424 с.
4. Кримський С Духовність: Запити відроджуваної совісті // Урядовий кур'єр. — 2000. — 12 серпня. 24 І Семиноженко В. У світі відбулася гуманітарно-інноваційна революція // Урядовий кур'єр. — 2000. — 27 травня
5. Макаришева Т.С., Гіжевський В.К. Право інтелектуальної власності. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни для студентів спеціальності «Інтелектуальна власність». – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2012. – 115 с.
6. Макаришева Т.С., Сідак В.С. Введення до інтелектуальної власності. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни для студентів спеціальності «Інтелектуальна власність». – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2012. – 79 с.
7. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю.М. Капіци; кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В. П. Воробйов та ін. — К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. — 1104 с.
8. Право інтелектуальної власності України: (Підпригора О. А., Підпригора О. О.) Навч. посібник для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів. —К. : Юрінком Інтер, 1998. — 136 с.
9. Право інтелектуальної власності: Акад. курс. Підручник для студ. вищ. навч. закладів. / О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К. : Ін Юре, 2007. — 696 с.
10. Право інтелектуальної власності: Навчальний посібник у запитаннях та відповідях / За заг.ред. О.І. Харитонової – Х. : Одісей, 2012. – 192 с.
11. Право інтелектуальної власності: Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України // За заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В. О. Жарова. — К.: Парламентське видавництво, 2006. — 432 с.

12. Правова охорона комерційних позначень в Україні: проблеми теорії і практики: Зб. наук. статей / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка, Ю. Л. Бошицького. — К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Юридична думка, 2006. — 638 с.
 13. Фордзюк Ю. І. Основи інтелектуальної власності : навч. посібник / Ю. І. Фордзюк, В. М. Кабацій. — К. : Кондор, 2012. — 208 с.
- Харитонова О. І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади) : монографія / О. І. Харитонова. — Одеса : Фенікс, 2011. — 346 с.

Тема 2

1. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності [текст] : навч. посібник. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська, — К. : «Центр учбової літератури», 2015. — 560 с.
2. Джуль В.В. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. — К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2014. — 432 с.
3. Лишиц Д. Авторское право и смежные права/ Пер. с фр.; предисловие М. Федотова. — М.: Ладомир; Издательство ЮНЕСКО, 2002. - С. 31-35.
4. Право інтелектуальної власності України: (Підпригоро О. А., Підпригоро О. О.) Навч. посібник для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів. —К. : Юрінком Інтер, 1998. — 136 с.
5. Право інтелектуальної власності: Акад. курс. Підручник для студ. вищ. навч. закладів. / О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К. : Ін Юре, 2007. — 696 с.
6. Концепція і модель економічного розвитку для України : Матеріали наукової дискусії провідних українських вчених, організованої Фондом інтелектуальної співпраці «Україна – ХХІ ст.» / Ред. Ю. Г. Буряк. — К. : Українські пропілеї, 2001. — 31 с.
7. Кравець В. Р. Право інтелектуальної власності : (у запитаннях і відповідях) : навч. посібник / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха. — К. : Центр учб. л-ри, 2012. — 264 с
8. Охорона інтелектуальної власності в Україні : Монографія / С.О. Довгий, В. О. Жаров, В. О. Зайчук, [та ін.]. — М. : Форум, 2002. — 314 с.
9. Правова охорона інтелектуальної власності : Навч. посібник / уклад. Г. М. Остапович. — К. : КНТЕУ, 2004. — 187 с.
10. Паладій М. Тенденції розвитку законодавства у сфері інтелектуальної власності // Право України. — 2008. — №2. — С. 98-102.
11. Паладій М. Шляхи розбудови інфраструктури державної системи правової охорони інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність. — 2007. — №5. — С. 3-5.
12. Теоретико-прикладні проблеми кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності / Нац. акад. прав. наук України, НДІ інтелект. власності. — К. : НДІ ІВ НАПрНУ ; Лазурит-Поліграф, 2011. — 326 с.

Тема 3

1. Авторське право і суміжні права. Європейський досвід: у 2-х книгах / За ред. А.С.Довгерта. — Книга 2: Виступи, статті європейських спеціалістів // Уклад. В.С.Дроб'язко. — К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. — 460 с.
2. Авторське право на літературні та художні твори в Україні: Тематична добірка / Уклад. Л. І. Котенко. — Київ, 2000.
3. Авторське право та інтелектуальна власність: Конспект лекцій / В. Д. Понікаров, О. М. Славінська, О. О. Єрмоленко. — Харків, 2004.
4. Афанасьєва К. О. Авторське право: Практ. посіб. — К.: Атіка, 2006. — 224 с.
5. Дітц А. Врегулювання питань авторського права у новій частині четвертій Цивільного кодексу Російської Федерації: системний регрес, але помірний сутнісний прогрес / А. Дітц // Право України. — 2011. — № 3. — С. 78-91.
6. Жилінкова О. В. Організації колективного управління як суб'єкти договорів на використання музичних творів / О. В. Жилінкова // Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр. — 2006. — Вип. 33. — С. 337-342.

7. Закорецька Л. Деякі проблемні питання щодо поняття окремих об'єктів авторського права / Л. Закорецька // Право України. — 2008. — № 9. — С. 51-56.
8. Ієвіня О. Проблеми визначення суб'єктів авторського права та суміжних прав за законодавством України у зв'язку з розвитком системи колективного управління майновими правами / О. Ієвіня // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 25. — К. : Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2004. — С.386 - 390.
9. Кулініч О. О. Авторське право і суміжні права : (навчально-методичний посібник). — О. : Юридична література, 2017. — 148 с.
10. Кулініч О. О. Охорона прав та інтересів фізичних осіб при створенні та використанні художніх творів : (навчально-методичний посібник). — О. : Юридична література, 2017. — 88 с.
11. Правове регулювання використання зображень у електронних бібліотеках за законодавством України: монографія / О. І. Харитоновна, О. О. Кулініч, С. В. Мазуренко, І. В. Менсо; НУ ОЮА. — Одеса : Юридична література, 2017. — 72 с.
12. Створення та поширення фотографічних творів з зображенням фізичних осіб: проблеми теорії і практики : монографія / О. О. Кулініч, С. В. Мазуренко, Н. В. Беседіна; НУ ОЮА. — Одеса : Юридична література, 2017. — 108 с.
13. Сударков С. А. Основы авторского права. — Минск: Амалфея, 2000. — С. 285-287.
14. Шершеневич Г. Ф. Авторское право на литературные произведения. — Казань, 1891. — 313 с.
15. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності (авторсько-правовий аспект): Монографія. — Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. — 368 с.

Тема 4

1. Актуальні питання охорони та захисту прав на об'єкти промислової власності // Юридична Україна. — 2003. — №3. — С. 22-33.
2. Бованенко Т. Як отримати патент на промисловий зразок в Україні // Інтелектуальна власність. — 2001. — №12. — С. 9-12.
3. Бованенко Т. В. Складання та подання заявки на видачу патенту України на промисловий зразок: Практичний посібник. — К., 2006. — 40 с.
4. Ємжин В. М. Особливості подання міжнародної заявки: Методичні рекомендації. — К., 2006. — 40 с.
5. Куса С. Д. Патентна документація України: Посібник. — К., 2006. - 158 с.
6. Левічева О. Д., Кривоший С. Т. Складання та подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг: Практичний посібник. — К., 2006. — 36 с.
7. Варгатюк А. Право на інтелектуальну власність, або як запатентувати здоровий глузд? // Віче. — 2003. — №9. — С. 54-59.
8. Добриніна Г.П., Пархоменко В.Д. Патентна інформація і документація. Патентні дослідження. — К.: Інст. інтел. власн. і права, 2004. — 96 с.
9. Жаров В., Кожанська І. Правова охорона корисних моделей в Україні з огляду на міжнародну практику // Інтелектуальна власність. — 2003. — №12. — С. 21-26.
10. Кожарская И.Ю., Прахов Б.Г. Патентное право. — К.: Інст. інтел. власн. і права, 2003. — 140 с.
11. Крайнев П. Промислова власність як об'єкт управління // Право України. — 2003. — №3. — С. 103-107. 127. Красовська А. Розвиток патентної системи в Україні // Інтелектуальна власність. — 2007. — №12. — С. 7-9.
12. Красовська А.Г., Глухівський Л.Й. Про зміни у правовій охороні винаходів і корисних моделей // Науково-технічна інформація. — 2008. — №3. — С. 23-27.

Тема 5

1. Іваницька Н. А. Правові наслідки визнання свідоцтва на торговельну марку недійсним для сторін ліцензійного договору / Н. А. Іваницька // Вісник господарського судочинства. — 2009. — № 4. — С. 95–100.

2. Крижна В. М. Право попереднього користувача на торговельну марку за законодавством України // Вісник господарського судочинства. — 2004. - № 3. - С 220-226.
3. Крижна В. М. Види торговельних марок / В. М. Крижна // Теорія і практика інтелектуальної власності. — 2008. — № 1. — С. 44–51.
4. Крижна В. М. Захист прав споживачів при використанні комерційних позначень / В. Крижна // Вісник господарського судочинства. — 2009. — № 2. — С. 67–71.
5. Крижна В. М. Комерційне найменування – ім'я суб'єкта підприємництва чи його комерційний псевдонім? / В. Крижна // Теорія і практика інтелектуальної власності. — 2008. — № 5. — С. 16–20.
6. Крижна В. М. Правова охорона добре відомих торговельних марок за законодавством України / В. Крижна // Вісник господарського судочинства. — 2009. — № 1. — С. 74–78.
7. Лазуренко Ю. Правовая охрана товарных знаков // Вестник бухгалтера и аудитора Украины. — 2004. — №9/10. — С. 44-45.
8. Крижна В. М. Найменування юридичних осіб і комерційне найменування / В. Крижна // Вісник господарського судочинства. — 2009. — № 3. — С. 116–119.
9. Салфетник Т.П., Жмурко О.В., Горбик Ю.А., Макаришева Т.С. Подання заяви про визнання знака добре відомим до Апеляційної палати Державної служби інтелектуальної власності України (практичні рекомендації). — К.: ДП «Український інститут промислової власності», 2012. — 80 с.

Тема 6

1. Богатых Е. А. Международная конвенция по охране новых сортов растений // Вопросы изобретательства. — 1983. — № 2. — С. 19-21. 4. Горнісевич А. Правова охорона сортів рослин в Україні // Інтелектуальна власність. — 2002. — № 7-8. — С 10-17.
2. Андросчук Г. А., Бошицкий Ю. Л., Булат Е. А. и др. Научные открытия ученых Украины — К.: Ин-т государства и права им. В. М. Корецкого НАН Украины, Новая идеология, 2004. — 112 с.
3. Бегова Т. До питання про співвідношення понять "ноу-хау" і "комерційна таємниця" / Т. Бегова // Вісник Академії правових наук України. — Х., 2007. — № 4. — С. 256–265.
4. Ильичева С. Н. Система защиты прав селекционеров в развитых капиталистических странах. Агропромышленное производство: опыт, проблемы и тенденции развития. — М.: ВАСХНИЛ, 1989. — С. 26-35.
5. Корчагин А. Д., Джермакян В. Ю., Шепелев Н. П., Смирнов К). Г. Охрана биологических объектов и направления ее развития // Патенты и лицензии. — 2000. — № 10. — С. 18-23.
6. Левченко В. И. Правовая охрана селекционных достижений. — М, 1983.-С. 51-128.
7. Марущак А. Алгоритм створення та збереження комерційної таємниці суб'єкта господарювання: Правові засади // Інтелектуальна власність. - 2006. - № 3. - С 29-32. 16. Стройко И. Охрана коммерческой тайны предприятия // Менеджер по персоналу. — 2006. — №2. — С. 6—9.
8. Пічкур О. Науково-технічні розробки як об'єкти ліцензійних угод і договорів про передавання майнових прав на технології // Інтелектуальна власність. — 2004. — № 10. — С 39-44.
9. Пічкур О. Проблемні питання охорони прав на сорти рослин — нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність. - 2004. - № 2. - С 3-9; № 3. - С. 20-26.
10. Пічкур О. Проблемні питання охорони прав на сорти рослин та захисту прав селекціонерів // Інтелектуальний капітал. — 2004. — № 4. — С 27-36; №5.- С. 3-11.
11. Подопрігора О. Защита прав на селекционные достижения в Украине // Бизнес. - 1998. - № 17. - С. 38-42.

Тема 7

1. Дмитришин В. С.Правова природа та класифікація ліцензій на використання об'єктів права інтелектуальної власності / В. С. Дмитришин // Адвокат. — 2010. — № 6. — С. 18–23.

2. Іваницька Н. А. Вдосконалення законодавства, що регулює відносини за ліцензійним договором на використання торговельної марки / Н. Іваницька // Право України. – 2008. – № 9. – С. 107–113.
3. Кодинец А. А. Договора в сфері інтелектуальної собственности: проблеми правового регулювання / А.А. Кодинец // Альманах цивилістики. – К., 2010. – Вип. 3. – С. 225–252.
4. Крижна В. М. Загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності // Право України. - 2004. - № 9. - С 68-71.
5. Харитоновна О. І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади) / О. І. Харитоновна. – О. : Фенікс, 2011. – 346 с.

Тема 8

1. Жилінкова О. В. Договори в сфері реалізації авторських прав на музичний твір / О. В. Жилінкова. – Х. : Ксилон, 2008. – 212 с.
2. Крижна В. М. Правове регулювання ліцензійного договору за законодавством України / В. М. Крижна // Вісник господарського судочинства. – 2004. – № 4. – С. 155–159.
3. Гладка О. В. Сучасний стан законодавчого забезпечення відносин комерційної концесії / О. В. Гладка // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія: Економічна теорія та право. – Х., 2012. – № 1. – С. 174–182.
4. Цират А. В. Руководство по составлению и заключению франчайзинговых договоров: право и практика : учеб.-практ. пособие / А. В. Цират. – К. : Истина, 2010. – 352 с.
5. Коросташова І. М. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності: питання класифікації / І. М. Коросташова // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ України. – 2008. – № 4. – С. 70–79.

Тема 9

1. Державне антимонопольне регулювання: підручник / за ред. В.Д. Лагутіна. - К.: Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 480 с.
2. Жаров В. О. Захист права інтелектуальної власності : Захист авторського права і суміжних прав. Захист права промислової власності: Конспект лекцій / В.О. Жаров. – К. : Ін-т інтелект. власності і права, 2003. – 64 с.
3. Протидія злочинам у сфері інтелектуальної власності : наук.- практич. посібник / С. І. Ніколаюк, Д. Й. Никифорчук, Р. П. Томма, В. І. Барко. – К. : КНТ, 2006. – 192 с.
4. Галянтич М. Актуальні питання охорони та захисту прав на об'єкти промислової власності // Юридична Україна. – 2003. – №3. – С. 22-33.
5. Гнесюк М. Удосконалення національного законодавства у сфері захисту прав інтелектуальної власності // Юридичний журнал. – 2004. – №7. – С. 71-73.
6. Жуков В. Захист комп'ютерних програм: Стара проблема, що очікує вирішення // Інтелектуальна власність. – 2004. – №7. – С. 20-26.
7. Захист інтелектуальної власності в Інтернеті // Інтелектуальна власність. – 2004. – №8. – С. 6-10.
8. Захист прав у сфері промислової власності: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування / І. Ф. Коваль. – К. : НДІ ІВ НАПрНУ ; Лазурит-Поліграф, 2011. – 320 с.
9. Мельник О. Цивільно-правовий захист патентних прав: проблемні питання // Право України. – 2009. – №2. – С. 74-78.
10. Мельников М. Піратство як злочин у галузі авторського права та суміжних прав: погляд на проблему // Право України. – 2009. – №4. – С. 72-74.
11. Шляхи удосконалення правової охорони та захисту об'єктів промислової власності в Україні: аналіз, пропозиції: Монографія/Кол. авт.: О.П.Орлюк, В.П.Кращенко, Л.І.Роботягова, А.В.Міндрул, О.О.Тверезенко, С.О.Бутнік-Сіверський; за заг. ред. д-ра юрид. наук О.П.Орлюк. К., 2009. – 132 с.
12. Яркіна Н. Є. Правові проблеми захисту авторських і суміжних прав / Н. Яркіна // Вісник

4. Інформаційні ресурси

5. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/a> — Законодавство України на сайті Верховної Ради України.
6. <http://www.ccu.gov.ua/uk/index> — Конституційний Суд України.
7. <http://www.scourt.gov.ua/> — Верховний Суд України.
8. <http://www.president.gov.ua/documents/> — Офіційні документи на Офіційному представництві Президента України.
9. <http://www.kmu.gov.ua/control/> — Урядовий портал.
10. <http://www.minjust.gov.ua/> — Міністерство юстиції України.
11. <http://zakon.nau.ua/> — Професійна юридична система Мега-НаУ.
12. <http://www.ligazakon.ua/> — Ліга:Закон — головний правовий портал України.
13. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/> — Наукова періодика України на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
14. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> — Єдиний державний реєстр судових рішень.

Розробник навчально-методичних рекомендацій:

Викладач дисципліни – доцент кафедри цивільного права та процесу,
кандидат юридичних наук

_____ Г. В. Анікіна

_____ 2018 року

Схвалено кафедрою цивільного права та процесу

_____ 2018 року, протокол № _____.

Завідувач кафедри _____ С.Д.Гринько

_____ 2018 року

Декан юридичного факультету, доцент кафедри кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук

_____ С. А. Крушинський

_____ 2018 року

Погоджено методичною радою університету _____ 2018 року,
протокол № _____.

Голова методичної ради _____ В. Т. Савицький

_____ 2018 року

Обліковий обсяг навчально-методичних матеріалів — 3,15 ум.др.арк.